

A Kúria
mint másodfokú bíróság
í t é l e t e

Az ügy száma: Kf.IV.39.177/2022/14. szám

A tanács tagjai: Dr. Dobó Viola a tanács elnöke

Dr. Varga Eszter előadó bíró

Dr. Balogh Zsolt bíró

Dr. Hajas Barnabás bíró

Dr. Patyi András bíró

Az I. rendű felperes: felperes1 (cím1)

Az I. rendű felperes képviselője: Dentons Réczicza Ügyvédi Iroda; eljáró ügyvéd: dr. Réczicza István (cím2)

A II. rendű felperes: felperes2 (cím3)

A II. rendű felperes képviselője: Világi Ügyvédi Iroda; eljáró ügyvéd: dr. Világi Balázs (cím4)

Az alperes: Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (cím5)

Az alperes képviselője: Dr. Hoschek Livia kamarai jogtanácsos

Az alperesi érdekelt: alperesi érdekelt1 (cím6)

Az alperesi érdekelt képviselője: Dr. Németh Piroska kamarai jogtanácsos

A per tárgya: energiaügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata

A fellebbezést benyújtó fél: az alperes

A fellebbezéssel támadott határozatot hozó bíróság neve, határozatának kelte és száma:
a Fővárosi Törvényszék 2022. január 12. napján kelt 106.K.703.342/2021/44. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 106.K.703.342/2021/44. számú ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 121.920 (százhuszonegyezer-kilencszázhusz) forint, a II. rendű felperesnek 115.000 (száztizenötezer) forint másodfokú perkoltséget.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] Az I. és II. rendű felperes a 2010-2030 közötti időtartamra, Románia irányába kilépési kapacitást kötött le, amely után a fizetendő rendszerhasználati díjat az alperesi érdekelttel 2008-ban aláírt hosszútávú kapacitáslekötési, földgázszállítási és rendszerirányítási szerződésekben (a továbbiakban: HOT-szerződés) határozták meg. Az iratok között elfekvő, az I. rendű felperessel kötött HOT-szerződés 1. számú módosításának 3. pontja szerint, „A szolgáltatás díja a helység1 kiadási pont esetében az Eljárás eredményeként és szabályai

szerint, valamint a földgáz rendszerhasználati díjak megállapításáról szóló 31/2009. (VI. 25.) KHEM rendelet (a továbbiakban: Tarifarrendelet), valamint annak módosításaiban foglaltak alapján kerül megállapításra. A fentieknek megfelelően a Szerződő Felek – a félreértések elkerülése végett – rögzítik, hogy amennyiben a mindenkori hatályos tarifarrendeletben foglalt kapacitásdíjak a jelen Szerződés 3.1. pontjában rögzített díjknál a Rendszerhasználó számára kedvezőbbek, akkor a tarifarrendeletben foglalt díjak automatikusan alkalmazandók.” A kapacitásdíjat képlet határozta meg azzal, hogy a számított egyedi díjat évente egyszer a következő gázévre vonatkozó hatállyal, első alkalommal 2010. július 1-től kezdődően eszkalálni kell.

[2] 2017. április 5. napján lépett hatályba az összehangolt földgázszállítási tarifaszervezetekre vonatkozó üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról szóló, 2017. március 16-i 2017/460/EU Bizottsági rendelet (a továbbiakban: TAR NC [Transmission Tariff Structures Network Code]). Az alperes első alkalommal 2018. október 31. és 2019. január 25. között folytatott le a TAR NC 26. cikk (1) bekezdése szerinti konzultációt, melyet a H1565/2019. számú – jogorvoslattel nem támadott – határozattal zárt le. E határozat 3. melléklet 3.2. „A román és a szerb összekötő vezeték díjazásának változása” pontja rögzíti, hogy a TAR NC szerint egy betáplálási/kiadási rendszeren belül csak egy referenciaármódszertan alkalmazható a szállítási díjak meghatározása során. Ez azt jelenti, hogy a román-magyar és szerb-magyar határkeresztesző pontok díját és a rendszer többi kiadási/betáplálási pontjának díját is egy egységes módszertan alapján kell megállapítani, tehát a helységi és helységi kiadási pontot már nem a korábbi DCF-modell alapján, hanem a többi ponttéval azonos módszertan szerint szükséges meghatározni. E rendszerek kapcsolódó költségeinek díjszabályozásba történő beépítése a 2016-ban lefolytatott eszköz- és költség-felülvizsgálat módszerével összhangban történt. A konzultációs anyaghoz képest „A magyar földgázszállítási díjrendszer” c. dokumentumban pontosították, hogy az alperes a kapcsolódó költségek indokolt mértékét arányosítással, ezen rendszerek indokolt induló eszközértékének arányában fogadta el. A 2019. októbertől hatályos földgázszállítási díjak számításához először beépítésre kerültek az induló költségtömegbe, így részévé váltak a következő lépésként meghatározott, a 2019/20-as gázévre elismert költségbázisnak a cikluson belüli díjkarbantartás módszere szerint. Ezzel párhuzamosan a szerb és román összekötő vezetékek adatai az elismert szállított földgáz mennyiségek és a lekötött kapacitások értékei között is szerepelnek. Az alperes a konzultációs észrevételekben javasolt „módszerváltásból fakadó elszámolást” és a „tarifameghatározását érintő változtatásokkal kapcsolatban kiigazításokat” a zárt módszertanból következően nem látott szükségesnek.

[3] Az alperes a 2021. október 1-jétől 2025. szeptember 30-ig tartó árszabályozási ciklusra vonatkozó referenciaármódszertannal összefüggésben a TAR NC 26. cikke alapján 2020. november 15. és 2021. január 15. között is nyilvános konzultációt folytatott. A konzultációs eljárásban a felperesek észrevételt tettek. Az I. rendű felperes észrevétele szerint a TAR NC nem határozza meg konkrétan a szállítói indokolt árbevétel megállapításának módszertanát, ezt a nemzeti szabályozó hatóságokra bízva, melynek tekintetében az alperes széles mozgástérrel bír. Lehetőséget kell biztosítani a szükséges korrekciók elvégzésére annak érdekében, hogy az eredeti gazdasági céljához és körülményekhez közelítsen a rendszer. A II. rendű felperes észrevétele szerint a TAR NC szabályait betartva lehetőség lenne arra, hogy a különböző fejlesztési módokon létrejött kapacitások díjait az eltérő fejlesztések függvényében kezeljék, a TAR NC szerint mód van a HOT-szerződések kivételként történő kezelésére.

[4] A fentieken túl az I. rendű felperes a konzultáció alatt az alpereshez intézett, 2020. december 1. napján kelt beadványában az egyeztetések folytatását kezdeményezte. Csatolta az Andrákó Ferenczi Kinstellar Ügyvédi Iroda „feljegyzését” a TAR NC 35. cikk (1) bekezdése szerinti mentességi szabály alkalmazhatóságáról. Az I. rendű felperes e

beadványában – többek között – arra hivatkozott, hogy a hosszú távú szerződések a TAR NC 35. cikke szerinti mentességi szabályok alá tartoznak, azonban az alperes és az alperesi érdekelt ezzel ellentétes álláspontra jutott, ugyanakkor ennek a logikáját a rendszerhasználókkal nem ismertették, nem egyeztették.

[5] Az alperes az FFAFO/48-2/2021. számú válaszlevelében arra vonatkozó nyilatkozatra hívta fel az I. rendű felperest, hogy a fenti – a formai és a konzultációs csatornára vonatkozó követelményeknek meg nem felelő – beadványa konzultációra beküldött észrevételnek minősül-e. Az alperes felhívása szerint, amennyiben az I. rendű felperes a megadott határidőig úgy nyilatkozik, hogy az konzultációra beküldött észrevételnek minősül, akkor ezt az alperes ekként kezeli, azt közzéteszi és a végső döntése meghozatala során figyelembe veszi. Az I. rendű felperes a megadott határidőig (2021. január 25.) nyilatkozatot nem terjesztett elő.

[6] Az alperes az I. rendű felperes fenti beadványát külön levélben, FFAFO/7-2/2021. számon válaszolta meg. Kifejtette, hogy továbbra sem ért azzal egyet azzal, hogy a helységi exit pontra kötött hosszútávú kapacitáslekötési szerződés a TAR NC 35. cikke alá tartozna.

[7] Az alperes e levelében részletesen kifejtette, hogy a TAR NC 35. cikke a mentesség megadásához feltételként előírja, hogy (i) a szerződés 2017. április 6. előtt kerüljön megkötésre és (ii) a szerződések ne irányozzák elő a szállítási kapacitásdíjak szintjének az esetleges indexálás mértékét meghaladó változását. (iii) E mellett a szállításhoz szükséges üzemeltetőknek 2017. május 6-ig tájékoztatásul meg kellett küldeniük a nemzeti szabályozó hatóságnak a vonatkozó szerződéseket. A szerződés azért nem felel meg a (ii) kritériumnak, egyidejűleg nem is „fix áras szerződés”, mert már a 2008-ban aláírt szerződés 3. pontjában is szerepelt, hogy a szolgáltatás díja a vonatkozó rendeletek alapján a szerződésben kerül megállapításra, illetve az is, hogy ha a rendeletben a díjak változnak, azt a felek automatikusan érvényesítik. Ennek megfelelően – a szerződésben foglalt ármodell rögzítése mellett –, a szerződő felek egyértelműen az akkori és a jövőbeni jogszabályok szerint kívánták meghatározni a szerződéses díjat, és kifejezetten elfogadták a díjra hatással bíró mindenkor jogszabályi változást. Ezen túl a szerződés 1. számú módosításában a felek kifejezetten megállapodtak arról, hogy ha a kapacitásdíjak a szerződés 3.1 pontjában rögzített díjknál a rendszerhasználó számára kedvezőbbek, akkor a tarifarendeletben foglalt díjak automatikusan alkalmazandók (tehát a szabályozott tarifa jelentett „ársapkát”). Ez pedig azt jelenti, hogy a szerződés nem csak az indexálás mértékével változott, hanem a „floating” vagy „változó árazás” került beemelésre a szerződésbe. A szerződés 10. számú módosításában összesítve látható, hogy az I. rendű felperes a 2010. január 1.-2012. július 1. valamint a 2016. 10. 01.-2017. 09. 30. időintervallumot kivéve minden egyes évben a szabályozó által meghatározott, ebben a kontextusban „floating” árazásnak nevezett díjat fizette, ezzel a díjjal módosították a szerződést, ez a díj a szerződés részévé vált. A szerződéses díj indexálásával kapcsolatban pedig kiemelte, hogy a szabályozó általi díjkarbantartás módja eltért a szerződésben díjsapkaként rögzített indexálástól. A szabályozó minden évben az indexálást meghaladó, rendeletben rögzített egyéb szabályokat is figyelembe vett: a HOT-szerződéseken felüli, e kiadási pontra történt lekötéseket is, illetve egy felső küszöbértéket határoztak meg a projekt belső megtérülési rátájára vonatkozóan. A TAR NC 3. cikk 26. pontjában foglalt fogalom meghatározás szerint a „mozgó/floating fizetendő ár” olyan ár, amiben a kiinduló ár kiigazításra kerül, például a becsült szerződött kapacitás kiigazítása révén. Mivel a díjmodell minden évben figyelembe vette az adott exit ponton történt tényleges: HOT és egyéb lekötéseket is, megfelel a floating árazás meghatározásának. Az I. rendű felperes több éven keresztül az ezzel a módszerrel számított díjat fizette miután ezt a díjat emelte be a HOT-szerződésbe, mint az alap szerződéses díjeszkálációt felülíró díjat, amennyiben ez alacsonyabb. Évről évre az indexált díjat számították újra a felek, de olyan módon, hogy a

következő évi indexálásnál a megelőző év díját indexálták. A „fix ár” (rögzített ár) definícióját a TAR NC 3. cikkének 22. pontja tartalmazza, amely szerint kizárólag azok az árak minősülnek rögzített fizetendő árnak, amelyek kiszámítása a TAR NC 24. cikkének b) pontjában közzétett képlet szerint történne, és amelyek esetén – a mozgó fizetendő árral ellentétben – a kiinduló ár nem kerül kiigazításra. Ennek a meghatározásnak a fentiek alapján nem felel meg a szerződésben meghatározott díj. Ezen túlmenően pedig az I. rendű felperes által benyújtott feljegyzés figyelmen kívül hagyja a szerződés azon elemét, amelyet szintén az 1. számú módosítás tartalmazott, amely helység² virtuális pont kapacitásdíjáról rendelkezik, és amelyet szintén a szerződés alapján meg kellett fizetni. Ezen díj tekintetében semmilyen számítási módszertan vagy indexálás nem található a szerződésben, ennek kapcsán teljes egészében beemelésre került a szabályozó által meghatározott „változó” díj.

[8] Az alperes válaszelevelében foglaltak szerint a TAR NC 35. cikkének nyelvtani értelmezése csak és kizárólag a teljes egészében „fix árú” szerződésekre vonatkozhat. Ha egy szerződés bármely részében nem minősül annak, akkor nem eshet ezen cikk hatálya alá. A levezetésből pedig egyértelműen látszik, hogy a szerződésben foglalt árazás az ún. „floating” tarifának felel meg. Azzal, hogy a HOT-szerződés nem fix áras szerződés, az alperesi érdekelt is egyetértett, mert 2017. április 6-ig nem jelentette be a HOT-szerződést a TAR NC 35. cikk (3) bekezdése alapján.

[9] A perbeli konzultációt az alperes a H1140/2021. számú határozattal zárta le. Határozatának I. pontjában rögzítette, hogy a referenciaár-módszertant az 1. számú melléklet tartalmazza. A II. pont szerint a referenciaár-módszertan a 2021. október 1-jétől 2025. szeptember 30-ig tartó árszabályozási ciklusra vonatkozóan kerül alkalmazásra a szállítási és nem szállítási szolgáltatások díjai tekintetében. A III. pont szerint az 1. számú melléklet a határozat rendelkező részének elválaszthatatlan részét képezi. A IV. pont szerint 2021. március 31-én hatályát veszti a H1565/2019. számú határozat.

[10] Az alperes a határozatának indokolásában ismertette a lefolytatott konzultációs eljárást. Rögzítette, hogy a TAR NC 27. cikk (1) bekezdése szerint az összes konzultációs dokumentumot továbbította az Energiaszabályozók Együttműködési Ügynökségének (a továbbiakban: Ügynökség). Az Ügynökséggel való konzultáció 2021. március 12-én zárult azzal, hogy az Ügynökség megküldte a magyar referenciaár-módszertan elemzését. Az alperes ismertette, hogy a konzultáció során kapott észrevételeket, valamint az Ügynökség elemzését megvizsgálta, mindezek alapján a konzultációra bocsátott referenciaár-módszertant részben átdolgozta és a 2021. október 1-jétől 2025. szeptember 30-ig tartó árszabályozási ciklusban alkalmazandó referenciaár-módszertant az 1. számú mellékletben foglaltak szerint határozta meg. Utalt arra, hogy a konzultációs folyamat bemutatását és a beérkezett észrevételek összefoglalását a 2. számú melléklet, a konzultált anyagok módosításait és a módosítások indokolását a 3. számú melléklet, a referenciaár-módszertanon kívül közzéteendő információkat és elemzéseket a 4. számú melléklet tartalmazza. Kiemelte, hogy a 2.-4. számú mellékletek az indokolás részét képezik. Az alperes a határozatát az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 89. § (1) bekezdése alapján közhírré tette, valamint a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény (a továbbiakban: Get.) 127. § v) pontja alapján a honlapján közzétette.

[11] A beérkezett észrevételek összefoglalását tartalmazó 2. melléklet tartalmazza, hogy az alperes nem fogadta el a román és szerb határkeresztező pontokra vonatkozó „a szerződések eltérő kezelésével”, illetve „eltérő díjszabásával” kapcsolatos észrevételeket. Utalt arra, hogy a H1565/2019. számú határozatában már rendelkezett arról, hogy a magyar földgázszállító rendszeren alkalmazott referenciaár-módszertan a TAR NC 6. cikk (3) bekezdésének megfelelően egységesen kezeli a rendszer összes határkeresztező pontját, az ezzel kapcsolatos részletes indokolást a H1565/2019. számú határozat 3. mellékletének 3.2. pontja tartalmazza.

Érdemi új körülmény felmerülésének hiányában „fenntartotta” a H1565/2019. számú határozatában közzétett végleges döntését.

A felperesek keresetei és az alperes védíratái

[12] Az alperes határozatával szemben a felperesek keresetekkel éltek, melyben anyagi- és eljárásjogi jogszabálysértésekre hivatkoztak. Az I. rendű felperes – az elsőfokú peres eljárás szempontjából releváns körben – arra hivatkozott, hogy a támadott határozat az Ákr. 81. § (1) bekezdését sérti, mivel nem tartalmaz indokolást arra vonatkozóan, hogy az alperes miért nem alkalmazta a mentesség szabályait, illetve miért nem igazította ki a referenciaár-módszertant és miért szüntette meg a helységi hatósági kapacitásdíjat. Ezzel lényeges eljárási szabálysértést követett el és nem teljesítette indokolási kötelezettségét, mivel a határozat nem tartalmazza, hogy a hatóság mit vett számba, mit mérlegelt, illetve mit értékelt ténymegállapítása, jogkövetkeztetése során. Utalt arra, hogy a 2020. december 1-jén kelt levelében részletesen kifejtette, hogy a szerződő felek nem a mindenkori tarifarendelet szerint kívánták meghatározni a szerződéses díjat, és nem fogadták el a díjra hatással bíró mindenkori jogszabályváltozást, mint kötelezően alkalmazandó árszintet, mert a díjfizetést a HOT-szerződés szerinti indexált (eszkalált) díj mértékében maximalizálták. Nem a mindenkori szabályozott tarifa jelentette az ún. ársapkát, hanem az indexált díj. A tarifarendelet szerinti díj csupán akkor volt alkalmazható, ha annak mértéke nem érte el az indexált díj mértékét. Véleménye szerint a fix vagy mozgó ár kérdése a mentességi feltételek kapcsán nem releváns, mert az indexált ár eleve mozgó ár. Hivatkozott e tekintetben arra is, hogy a H1565/2019. számú határozat nem tartalmaz semmiféle indokolást arra vonatkozóan, hogy a főszabály szerint egységes módszertantól miért nem indokolt az eltérés. Az, hogy a kiigazítást az alperes nem látja szükségesnek, nem érdemi indokolás.

[13] A II. rendű felperes álláspontja szerint az alperes figyelmen kívül hagyta a TAR NC 35. cikkében foglaltakat. Kiemelte, hogy a támadott határozat az észrevételre adott válaszában csak visszautal a H1565/2019. számú határozat 3. számú mellékletének 3.2. pontjára. Sérelmezte, hogy az alperes sem a H1565/2019. számú, sem a H1140/2021. számú határozatában nem foglalkozott érdemben az észrevételeivel, elutasító érvelésének az alapja kizárólag a TAR NC 6. cikk (3) bekezdése. Azt, hogy a TAR NC 35. cikkére alapozta az érveit, az alperes sem a korábbi, sem a későbbi határozatában meg sem említette, és ebből következően nem is indokolta meg a mentesség figyelmen kívül hagyását.

[14] Az alperes a védíratában a határozatban foglalt indokok alapján a keresetek elutasítását kérte. Előadta, hogy a H1565/2019. számú határozatának meghozatala előtt megvizsgálta a TAR NC 35. cikk (1) bekezdésének alkalmazhatóságát és megállapította, hogy a mentesség csak azokra a szerződésekre vonatkozik, melyek díjainak szintje kizárólag indexálással változik. A szóban forgó szerződések változó árazású szerződések, amelyek a Földgázpiaci Szállítási rendszer-üzemeltetők Európai Hálózata (ENTSO-G) állásfoglalása alapján nem tartoznak a TAR NC 35. cikk (1) bekezdése szerinti mentességi szabály hatálya alá. Hangsúlyozta, hogy a felperesek nem éltek jogorvoslattal a H1565/2019. számú határozattal szemben, továbbá a jelen eljárásban benyújtott észrevételeikben nem hivatkoztak a TAR NC 35. cikkére. Álláspontja szerint a határozatát kellő mértékben megindokolta, figyelembe vette a konzultáció során bemutatott érveket, azokat belefoglalta az indokolásába és érdemi választ fűzött hozzájuk. Kiemelte, hogy külön rákérdezett arra, hogy az I. rendű felperes 2020. december 1-jén tett részletesebb nyilatkozatát és érveit kívánja-e a konzultáció részévé tenni, az I. rendű felperes azonban a kérdésre nem reagált.

[15] Az alperesi érdekelt csatlakozott az alperes által kifejtettekhez.

Az elsőfokú ítélet

[16] Az elsőfokú bíróság a 106.K.703.342/2021/44. számú ítéletével az alperes H1140/2021. számú határozatát megsemmisítette és az alperest új eljárásra kötelezte.

[17] Az elsőfokú bíróság elsőként a felperesek konzultáció során tett észrevételeinek elemzésével az indokolási kötelezettség megsértésére vonatkozó érveket vizsgálta. Megállapította, hogy azok valóban nem tartalmaznak konkrét jogszabályi hivatkozást a TAR NC 6. cikk (4) bekezdésére, illetve 35. cikk (1) bekezdésére, tartalmuk szerint ugyanakkor egyértelműen az egységes referenciaár-módszertan HOT-szerződésekre történő alkalmazását kifogásolták. Ezt követően az elsőfokú bíróság az alperes észrevételekre adott, a határozat 2. mellékletében megjelenített válaszát elemezte és megállapította, hogy a H1565/2019. számú határozat véglegessége nem eredményezi azt, hogy a felperesek a jelen eljárásban, a 2021. október 1-jével induló ármegállapítási időszakra vonatkozó konzultációs eljárás során ne terjeszthették volna elő teljeskörűen valamennyi észrevételüket a TAR NC 6. cikkének és 35. cikkének alkalmazásával kapcsolatban. A felperesek jogorvoslati joga nem szűkült, nem korlátozódott kizárólag a H1565/2019. számú határozat meghozatalát követően keletkezett új tényekre, új körülményekre, hanem előadhatták mindazon érveiket, melyeket a H1565/2019. számú határozattal szemben is előadhattak volna, ha azzal szemben keresetet terjesztettek volna elő. Mindezek következtében az alperes jogszerűtlenül rögzítette az észrevételekre adott válaszában, hogy érdemi új körülmény felmerülésének hiányában fenntartotta korábbi döntését. Az alperesnek valamennyi észrevételt el kellett volna bírálnia és az észrevételek elutasítását meg kellett volna indokolnia, nem szorítkozhatott volna az új tények, körülmények vizsgálatára.

[18] Ítéleti álláspontja szerint az alperes további jogszabálysértést követett el azzal, hogy korábbi döntését, melynek fenntartására hivatkozott, a H1140/2021. számú határozatában egyáltalán nem jelenítette meg, annak lényeges tartalmát sem ismertette, pusztán visszautalt arra, hogy az egységes díjmegállapításra vonatkozó részletes indokolást a H1565/2019. számú határozat 3. mellékletének 3.2. pontja tartalmazza. E hivatkozás ugyanakkor – annak tényleges megjelenítése nélkül – nem teszi a H1140/2021. számú határozat indokolásának részévé a hivatkozott indokolást. A felperesek mindezek alapján megalapozottan kifogásolták, hogy a határozat nem tartalmaz az észrevételeik elutasítására vonatkozóan semmilyen érdemi indokolást. Hangsúlyozta, hogy a H1565/2019. számú határozat jogszerűségének vizsgálata nem lehet a jelen eljárás tárgya. Mindezek alapján megállapította, hogy az alperes az indokolási kötelezettség megsértésével a döntés érdemére kiható eljárásjogi jogszabálysértést követett el, ami önmagában indokoltá teszi a határozat megsemmisítését és az alperes új eljárásra kötelezését. Az elsőfokú bíróság ezért a felperesek keresetének anyagi jogi jogszabálysértésekre vonatkozó hivatkozásait nem vizsgálta. A megismételt eljárásra előírta, hogy az alperesnek az Ákr. 81. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, teljeskörűen eleget kell tennie az indokolási kötelezettségének.

A fellebbezés, a fellebbezési ellenkérelmek és az alperesi érdekelt nyilatkozata

[19] Az ügyben az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a keresetek elutasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Az Ákr. 81. § (1) bekezdés szerinti indokolási kötelezettség körében az elsőfokú eljárás során kifejtett álláspontját „fenntartotta”. E körben hivatkozott az I. rendű felperes keresete tekintetében benyújtott védírat 32. pontjában, a 2021. november 12-i nyilatkozat 23-26., 35., 38., 40. pontjaiban, valamint a 2021. december 2-i összefoglaló nyilatkozat 1., 18., 25. és 29. pontjaiban foglaltakra.

[20] Álláspontja szerint a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 85. § (2) bekezdésének megsértése valósult meg azzal, hogy az elsőfokú bíróság az észrevételeket a keresetlevelekben és a tárgyalás során előadottak értelmezésének

tükrében értékelte, vagyis a keresettel pótolta a felperesi észrevételeket. Önmagában ugyanis az ítéletben megjelölt szövegből nem lehet megállapítani, hogy azok mire utalnak, tartalmuk szerint és ténylegesen a felperesek milyen észrevételt tettek a konzultáció során rendelkezésre bocsátott anyagra. Azt is figyelembe kellett volna venni, hogy egy ilyen fontos kérdésben, mint a referenciaár-módszertan, elegendő-e olyan szakmai észrevétel, amely tartalmi elemzésre szorul. A felperesek észrevételei konkrét jogi levezetést, jogszabályi hivatkozást nem tartalmaztak, a TAR NC 35. cikke körében semmilyen tény, elemzést, értelmezést, külföldi szabályozói példát nem mutattak be és kifejezetten nem kérelmezték a TAR NC 35. cikk alkalmazását vagy bármelyik TAR NC 6. cikk (4) bekezdés szerinti kiigazítási lehetőséget.

[21] Hivatkozott a Kp. 78. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 279. § (1) bekezdésben és a Kp. 84. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 346. § (4) bekezdésben foglalt bizonyíték mérlegelési és tényállás tisztázási kötelezettség megsértésére is. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe az I. rendű felperesi külön megkereséséről szóló iratot. A konzultációra tett észrevételektől eltérően az I. rendű felperes ezen beadványában a jogi álláspontját részletesen bemutatta, amire a választ rendkívül részletesen megadta.

[22] A H1565/2019. számú határozat véglegessége és jogereje vonatkozásában álláspontja szerint figyelemmel kell lenni arra, hogy 2019. október 1-jétől alkalmazta először a TAR NC-t. Akkor egy olyan módszertant bocsátott konzultációra, amely a TAR NC 6. cikk (3) bekezdésében foglaltakra tekintettel a helység1 kiadási kapacitásdíjat már nem a korábbi DCF-modell alapján határozta meg, hanem a többi pontéval azonos referenciaár-módszertan szerint. Ekkor vizsgálta azt a kérdést, hogy a HOT-szerződés a TAR NC 35. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozik-e. A H1565/2019. számú határozat 2. melléklet 2.1. pontja és a 3. melléklet 3.2. pontja egyértelműen igazolja, hogy figyelembe vette a felperesi észrevételeket és azok ismeretében döntött úgy, hogy a HOT-szerződés nem jogosult mentességre. A jogerő tekintetében hivatkozott a 3133/2017. (VI. 8.) AB határozatra és a 24/2013. (X. 4.) AB határozatra.

[23] Előadta, hogy a legfontosabb jogerőhatás a véglegességhez kapcsolódik, azaz a feleket innentől az adott határozat köti, jogviszonyaik keletkezése, módosulása, vagy megszűnése a határozat véglegességével következik be.

[24] A perbeli ügyben a TAR NC szerinti mentesség kérdésében döntés született a H1565/2019. számú határozatban. Ez a döntés „ítélt dologgá vált”, mivel pedig vele szemben jogorvoslattal nem éltek, nem lett a döntés hatályon kívül helyezve, lezárt tényné változott, a döntés kötőerővel rendelkezik. Az „ítélt dolog” jellegére tekintettel pedig a mentességgel összefüggésben a felperesi érvek ismételtelen fel sem vethetők.

[25] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megsértett jogszabályhelyet meg nem jelölve állapította meg, hogy a korábbi döntésében foglalt indokolásra kizárólag visszahivatkozott, azt nem jelenítette meg, illetve annak lényeges tartalmát nem ismertette. A határozat részévé tett korábbi indokolás ugyanakkor beazonosítható volt és egyértelmű.

[26] Sérelmezte, hogy az elsőfokú ítéletből nem olvasható ki, hogy a megállapított eljárási jogszabálysértések hogyan hatottak ki az ügy érdemére. Ekképpen az ítélet sérti a Kp. 88. § (1) bekezdés c) pontját és a Kp. 84. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 346. § (4) és (5) bekezdését.

[27] Kifogásolta, hogy a megismételt eljárásra adott iránymutatásában az elsőfokú bíróság nem jelölte meg, hogy mit, illetve hogyan kell a pótolnia a határozatban, konkrétan hogyan kell eljárnia, mellyel az elsőfokú bíróság megsértette a Kp. 86. § (4) bekezdését.

[28] Az I. rendű felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az alperes érvelésével ellentétben a 2020. december 1-jén kelt levele éppen azt támasztja alá, hogy az alperesnek nyilvánvalóan tudnia kellett, hogy a konzultációs eljárás keretében tett észrevételeiben a TAR NC 6. és 35. cikkeinek figyelmen kívül hagyását kifogásolja. Az alperes nem mentheti ki az indokolási kötelezettségének elmulasztását azzal a kifogással, hogy a felperesek nem tettek nyilatkozatot a TAR NC 35. cikkére vonatkozóan a konzultációs eljárás során, mert a TAR NC 35. cikke kötelezően alkalmazandó szabályt (mentességet) ír elő, így az arra való hivatkozás nélkül is vizsgálendő. Hangsúlyozta, hogy az alperes H1565/2019. számú határozata sem tartalmaz semmiféle döntést, hogy akár a felperesek szerződésai, akár általában a román és szerb összekötő vezetésekre vonatkozó szerződések esetében alkalmazható-e a TAR NC 35. cikkében rögzített mentesség. Az elsőfokú ítéletből nyilvánvaló, hogy az alperes úgy nem tud eleget tenni az indokolási kötelezettségének, hogy egy korábbi határozatának indokolására visszahivatkozik, ez pedig az Ákr. 81. § (1) bekezdésének megsértését jelenti. Amennyiben ugyanis az indokolásból nem állapítható meg a döntés jogszerűsége, akkor a határozat nem alkalmas érdemi felülvizsgálatra (Kúria Kfv.V.35.706/2013/12.; közzétéve KGD2015. 91. számon). A közigazgatási eljárás garanciális szabályainak a figyelmen kívül hagyása (megsértése) az ügy érdemére kiható jogszabálysértést eredményez akkor is, ha egyébként a garanciális szabályok betartásával is ugyanazon közigazgatási döntést hozná meg a hatóság (Kúria Kfv.IV.37.936/2015., közzétéve EBH2017. K.8. számon). Végezetül hangsúlyozta, hogy a Fővárosi Törvényszék iránymutatása a megismételt eljárásra egyértelmű.

[29] Feltételesen terjesztett elő előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére vonatkozó indítványt a TAR NC 35. cikkének értelmezésére, amennyiben a Kúria az érvelését nem fogadná el, és az ügy érdemében vizsgálná a kereseti hivatkozásokat.

[30] A II. rendű felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a perbeli nyilatkozatok és a becsatolt okirati bizonyítékok alapján érdemben helyesen állította meg a tényállást, abból okszerű, helytálló következtetéseket vont le, a perbeli nyilatkozatokat, az okiratok tartalmát és az irányadó, a döntés alapjául szolgáló jogszabályokat, bizonyítékokat helyesen mérlegelve megalapozott, okszerű döntést hozott. Előadta, hogy a valóságban nem az alperes előadása szerint történt a TAR NC szerinti referenciaár-módszertervezet bevezetése. A szabályozás ugyanis ellentétes azzal az alperesi tényállítással, mely szerint a TAR NC szabályait a 2019. október 1-jétől hatályos díjak vonatkozásában kellett először alkalmazni, hiszen a 2019. október 1-jétől hatályos díjak kiadása időpontjában, azaz 2019. május 31. napján a referenciaár-módszertervezet még kiadásra sem került és nem is lépett hatályba.

[31] Az a tény, hogy a korábbi határozattal szemben nem éltek jogorvoslati jogukkal, pusztán azt jelenti, hogy a H1565/2019. számú határozat olyan tartalommal maradt végleges, ahogyan azt az alperes meghozta, és kötőerővel rendelkezik mindenkire nézve a 2019. október 1.-2021. szeptember 30. közötti ármegállapítási időszakra vonatkozóan. Nem eredményezi ugyanakkor azt, hogy a jelen eljárásban, a 2021. október 1-jével induló ármegállapítási időszakra vonatkozó konzultációs eljárás során ne terjeszthették volna elő teljeskörűen valamennyi észrevételüket a TAR NC 6. cikkének és 35. cikkének alkalmazásával kapcsolatban. Az elsőfokú bíróság helyesen ismerte fel, hogy az ügy lényege a felperesek HOT-szerződésének TAR NC 35. cikke szerinti mentessége, amelyet egyébként az alperesnek hivatalból, a felperesek hivatkozása nélkül is vizsgálnia kellett volna. A konzultációs eljárások során kifejtették, hogy miért vonatkozik a HOT-szerződésekre a mentesség. Az alperes az eljárása során a konzultációs észrevételt nemcsak nem vette figyelembe, hanem indokolási kötelezettségének e körben nem tett eleget. Ebből következően a határozatból nem

lehet következtetni az alperes jogalkalmazására, amiért az bírósági felülvizsgálatra nem alkalmas.

[32] Az alperesi érdekelt úgy nyilatkozott, hogy az alperes fellebbezésében foglaltakkal mindenben egyetért. A határozat egyértelműen utal a korábbi határozat indoklására, amely döntés a felperesek számára ismert és elérhető, ezzel az alperes az indokolási kötelezettségének eleget tett.

A Kúria döntése és jogi indokai

[33] A fellebbezés az alábbiak szerint nem megalapozott.

[34] A Kp. 108. § (1) bekezdésére figyelemmel a másodfokú bíróság az ítéletet – a bizonyítás és vizsgálat hivatalbóli elrendelésének körén kívül – csak a fellebbezés, a csatlakozó fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem keretei között vizsgálhatja felül.

[35] A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság érdemben helytállóan tárta fel a jogvita elbírálásához szükséges tényállást, a konzultációs eljárás során a felperesek által benyújtott észrevételek elemzésével, a vonatkozó jogszabályi rendelkezések helyes értelmezésével jutott arra a következtetésre, hogy az alperes határozata az Ákr. 81. § (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettséget oly mértékben sérti, hogy az az érdemi kereseti érvek (így a TAR NC 35. cikke szerinti mentesség alkalmazhatóságának) érdemi vizsgálatát nem tette lehetővé. Az elsőfokú bírósággént eljáró törvényszék a keresetek e körben kifejtett hivatkozásait a Kp. 85. § (1) bekezdésének megfelelően minden vonatkozásában elemezte és elbírált, döntésének részletes, az alkalmazandó jogszabályok helyes értelmezésén alapuló indokát adta, érveit a Kúria osztja.

[36] A fellebbező fél Kp. 99. § (1) bekezdéséből és a 100. § (2) bekezdéséből fakadó kötelezettsége, hogy megjelölje azt a jogszabályhelyet, amelyet a fellebbezéssel támadott ítélet sért. Nem felel meg e követelménynek, ha az alperes „fenntartja” a védírataiban és az elsőfokú peres eljárás során előterjesztett előkészítő irataiban foglalt érvelését. E hivatkozások ugyanis a felperesek kereseteiben megjelölt jogszabálysértésekkel kapcsolatos érdemi védekezést tartalmaznak, azaz a közigazgatási hatóság eljárására és a meghozott közigazgatási döntésére vonatkoznak, a másodfokú bíróság pedig az elsőfokú ítéletet a fellebbezésben megjelölt – az elsőfokú ítélet megállapításaira vonatkozó – jogszabálysértések alapján vizsgálja felül. Ebből következően a Kúria az alperes Ákr. 81. § (1) bekezdés szerinti indokolási kötelezettség körében „fenntartott” álláspontját nem vizsgálhatta.

[37] A Kúria a fellebbezési eljárás fenti kereteire hivatkozással rögzíti továbbá, hogy a felperesek úgy hivatkoztak a fellebbezési ellenkérelmeikben arra, hogy az alperesnek a TAR NC 35. cikke szerinti mentességet hivatalból, külön hivatkozás nélkül is vizsgálnia kellett volna, hogy e körben az elsőfokú ítéletet fellebbezéssel nem támadták. Mivel az elsőfokú bíróság a felperesek észrevételeinek értékelése alapján jutott el az ítéleti álláspontjához, és a hivatalbóli vizsgálatra vonatkozó megállapítást, érvelést sem az elsőfokú ítélet, sem az alperes fellebbezése nem tartalmaz, ezért a felperesek ezen hivatkozása kívül esik a fellebbezési eljárás keretein.

[38] Megalapozatlanul hívta fel az alperes – a tárgyaláson pontosított – Kp. 85. § (2) bekezdésének megsértését arra hivatkozással, hogy az elsőfokú bíróság a közigazgatási eljárás során tett észrevételeket kiterjesztően, annak a keresetekben foglalt többlettartalmat tulajdonítva értékelte, és indokolatlanul hagyta figyelmen kívül az I. rendű felperessel lefolytatott külön levelezést.

[39] Az elsőfokú bíróság iratszerűen idézte a felperesek konzultáció során tett észrevételeit, melyekből okszerűen vonta le azt a következtetést, hogy a felperesek az egységes referenciaár-módszertan HOT-szerződésekre történő alkalmazását kifogásolták. A II. rendű felperes észrevétele egyéb nyilatkozatokkal való összevetés nélkül is egyértelműen utal arra,

hogy álláspontja szerint lehetőség van a különböző fejlesztési módokon létrejött kapacitások díjait az eltérő fejlesztések függvényében alkalmazni, a TAR NC szerint mód van a HOT-szerződések kivételként történő kezelésére. Az I. rendű felperes észrevételének tartalmát pedig éppen az alperes által hivatkozott „külön levelezés” teszi egyértelművé azzal, hogy a konzultáció időszakára eső beadványában az I. rendű felperes csatolta az Andrékó Ferenczi Kinstellar Ügyvédi Iroda jogi elemzését („feljegyzés”) a TAR NC 35. cikk (1) bekezdése szerinti mentességi szabály alkalmazhatóságáról.

[40] Az alperes a fenti, a folyamatban lévő közigazgatási eljárásban, részben a konzultáció időszakára eső I. rendű felperesi érvelést úgy tekintette egyfajta „közigazgatási eljáráson kívüli levelezésnek”, hogy annak jogszabályi alapját sem a közigazgatási eljárás során, sem a perben nem jelölte meg. Az alperes felhívása – mely szerint amennyiben az I. rendű felperes arról nyilatkozik, hogy e beadványát észrevételnek tekinti, akkor azt „ekként kezeli, azt közzéteszi és a végső döntése meghozatala során figyelembe veszi” – szintén nem tartalmaz arra vonatkozó jogszabályi hivatkozást, hogy egy folyamatban lévő eljárás során benyújtott észrevételt az alperes miért kezel „konzultáción kívüli levelezésként”, miért köti külön nyilatkozathoz (kérelemhez) annak a vizsgálatát és az arra adandó válasz hatósági határozat indokolásában történő megjelenítését. A másodfokú bíróság előtt sem ismert olyan szabályozás, amely lehetőséget teremt a hatóság számára arra, hogy az eljárás során benyújtott, a TAR NC 35. cikk (1) bekezdés alkalmazhatóságát állító és ehhez jogi elemzést csatoló beadványt „eljáráson kívüliként” kezeljen és annak – egyébként igen részletes – hatósági értékelését ne tegye az érdemi döntés részévé.

[41] Az Ákr. 81. § (1) bekezdéséből éppen az következik, hogy a döntéséből (így a rendelkező rész mellett annak indoklásából is) az ügyfél teljes képet kell kapjon arról, hogy a hatóság az eljárása során milyen tényeket tárt fel, melyeket vett figyelembe és mellőzött a döntése kialakítása során, és milyen jogszabályi rendelkezések mentén határozott. Ez a garanciája annak, hogy a döntés utóbb is ellenőrizhetővé válik, helyessége, jogszerűsége – arra irányuló kereset alapján – érdemben elbírálható.

[42] A Kúria hangsúlyozza, hogy amennyiben a támadott határozat indoklásából világosan és félreérthetetlenül nem tűnik ki, hogy a fentiek szerint egyértelműen hivatkozott mentességi szabályt az alperes milyen oknál fogva nem tartotta alkalmazhatónak, a felpereseknek érdemben nem nyílik meg a lehetősége arra, hogy ezen okot a jogorvoslati eljárásban vitassák, a határozatban megjelölt ok/okok megalapozatlanságát bizonyíthassák.

[43] A bírósági felülvizsgálat tárgyát képező közigazgatási döntés valós indokait az ügyfélnek/felperesnek a közigazgatási eljárásban kell megismerni, a hiányzó indoklás az ügy érdemére kiható eljárási hiba. Az indokolási kötelezettséget a hatósági eljárások tekintetében az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének második mondata nevesítve írja elő, a bírósági eljárások tekintetében pedig az a XXVIII. cikk (1) mondatában biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jog része {l. 3040/2021. (II. 19.) AB határozat, Indokolás [43]}.

[44] Az elsőfokú bíróság a fentiek miatt alappal jutott arra a következtetésre, hogy a mentességi szabály alkalmazhatóságára vonatkozó indoklás hiánya nem tette lehetővé az anyagi jogi jogsértések vizsgálatát, másképpen megfogalmazva az alperesi határozat érdemben nem volt felülbírálható. Mindezekből következően az alperes alaptalanul érvelt azzal, hogy az elsőfokú ítéletből nem állapítható meg, hogy az indokolási kötelezettség megsértése miként hatott ki az ügy érdemére (a Kp. 88. § (1) bekezdés c) pont, Pp. 346. § (4) és (5) bekezdése).

[45] Az alperesnek a H1565/2019. számú határozat véglegességére, a szóban forgó mentességi szabály „ítélt dolog” jellegére hivatkozása következetlen és megalapozatlan. Az eljárás során nem volt vitatott, hogy e határozat a felek közötti jogviszonyokat egy konkrét időszakra véglegesen eldöntötte. Ugyanakkor a jelen eljárás a 2021/2025-re szóló referenciaár

módszertan meghatározása tárgyában indult, mely időszakra vonatkozóan a hivatkozott határozat „ítélt dolognak” nem csak azért nem tekinthető, mert nem a 2021. október 1-jétől 2025. szeptember 30-ig tartó árszabályozási ciklusra vonatkozik, hanem azért sem, mert a jelen perben támadott határozat maga rendelkezik a H1565/2019. számú határozat 2021. március 31. napjával történő hatályvesztéséről.

[46] Az alperes a perben támadott határozatában nem vitatottan csak visszautalt a fenti határozatra azzal, hogy „fenntartja” a H1565/2019. számú határozatában közzétett végleges döntését. A Kúria e helyütt ismételten hangsúlyozza az indokolási kötelezettség körében kifejtetteket, mely szerint a döntés indokainak magából a határozatból kell kitűnnie, nem egy korábbi (mára már hatálytalan) határozattal való egybeolvasásból. Megjegyzi a Kúria, hogy a H1565/2019. számú határozat 3. melléklet 3.2. „A román és a szerb összekötő vezeték díjazásának változása” pontja a TAR NC 35. cikkét nem jelöli meg.

[47] Végezetül a Kúria megállapította, hogy az alperes érvelésével ellentétben a megismételt eljárásra adott iránymutatás egyértelmű. Az alperes fellebbezéséből is kitűnik, hogy világos volt a számára, hogy az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettség megsértését róta a terhére méghozzá azon oknál fogva, hogy érdemben nem indokolta a mentességi szabály alkalmazhatóságának kizártságát. A megismételt eljárásban – amennyiben az alperes az álláspontját fenntartja – az erre vonatkozó indokolásnak a 2021/2025-re szóló referenciaár módszertan meghatározásáról rendelkező határozatból ki kell tűnnie.

[48] A Kúria az I. rendű felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló, feltételesen előterjesztett indítványáról való döntéshozatalt mellőzte, figyelemmel arra, hogy a hatályos eljárási szabályok nem adnak lehetőséget arra, hogy a fél az indítványát feltételtől tegye függővé. Megjegyzi a Kúria, hogy a megjelölt feltétel nem is teljesült.

[49] A fentiek alapján a Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete az alperes által megjelölt jogszabályhelyekbe nem ütközik, ezért azt a Kp. 109. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

A döntés elvi tartalma

[50] A hatóság döntéséből az ügyfél teljes képet kell kapjon arról, hogy a hatóság az eljárása során milyen tényeket tárt fel, melyeket vett figyelembe és mellőzött a döntése kialakítása során, és milyen jogszabályi rendelkezések mentén határozott. Ez a garanciája annak, hogy a döntés utóbb is ellenőrizhetővé válik, helyessége, jogszerűsége – arra irányuló kereset alapján – érdemben elbírálható.

Záró rész

[51] A Kúria a fellebbezést a Kp. 107. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

[52] A Kúria a felperesek másodfokú perköltségét a költségjegyzéken és a tárgyaláson előterjesztettekkel egyezően állapította meg, és annak megfizetésére a pervesztes alperest kötelezte a Kp. 35. § (1) bekezdése és 99. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó a Pp. 82. §-a alapján. Az alperesi érdekelt perbelépésével és a másodfokú eljárásban kifejtett nyilatkozatával kapcsolatban a felpereseknek többletköltsége nem merült fel, ezért a Kúria az alperesi érdekeltet perköltség megfizetésére nem kötelezte.

[53] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (3) bekezdés d) pontja és 46. § (1) bekezdése szerinti mértékű fellebbezési illetéket az alperes – az Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontján alapuló – teljes személyes illetékmentessége folytán a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján állam viseli.

[54] Az ítélet elleni felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2022. május 31.

Dr. Dobó Viola sk. a tanács elnöke Dr. Varga Eszter sk. előadó bíró Dr. Balogh Zsolt sk.
bíró

Dr. Hajas Barnabás sk. bíró

Dr. Patyi András sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő